รูปแบบการสร้างศรัทธาของพุทธศาสนิกชนในประเทศกลุ่มสแกนดิเนเวีย*
THE MODEL OF FAITHFULNESS FOR BUDDHIST IN SCANDINAVIA COUNTRIES

[1]พระปลัดกล้าณรงค์ ญาณวีโร (โตนดแก้ว) PhrapaladKlanarong Nyanaviro (Tanodkaew),
[2]พระมหาสมบัติ ธนปญฺโญ PhramahaSombat Dhanapañño,
[3]สุทธิพงษ์ ศรีวิชัย Suddhipong Srivichai,
[4]พระมหาเผด็จ จิรกุโล (จงสกุลศิริ) PhramahaPadet Chirakulo (Jongsakulsiri)
[1,2,3,4]มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand
E-mail: kla_narong@yahoo.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเสนอรูปแบบการสร้างศรัทธาของพุทธศาสนิกชนในประเทศกลุ่มสแกนดิเนเวีย เป็นการวิจัยแบบผสานวิธี มีวิธีดำเนินการวิจัย 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาการศรัทธาของพุทธศาสนิกชนในประเทศกลุ่มสแกนดิเนเวียด้วยสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 6 รูป ด้วยการเลือกเจาะจง ขั้นตอนที่ 2 พัฒนารูปแบบ โดยการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ 17 รูป/คน ด้วยการเลือกเจาะจง ขั้นตอนที่ 3 ตรวจสอบและนำเสนอรูปแบบการสร้างศรัทธาของพุทธศาสนิกชนในประเทศกลุ่มสแกนดิเนเวีย ใช้แบบประเมินรูปแบบกลุ่มตัวอย่างที่เป็นพุทธศาสนิกชนในประเทศกลุ่มสแกนดิเนเวีย 300 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สรุปผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการสร้างศรัทธาของพุทธศาสนิกชนในประเทศกลุ่มสแกนดิเนเวีย ประกอบด้วยส่วนที่ 1 ส่วนนำ 1) สภาพแวดล้อม 2) หลักการ 3) วัตถุประสงค์ ส่วนที่ 2 ตัวแบบ 1) ระบบการดำเนินการ 2) กระบวนการดำเนินการการสร้างศรัทธา 4 ด้าน ได้แก่ ปฏิบัติกิจวัตรกิจกรรมสม่ำเสมอ ปฏิบัติความดีพื้นฐานสากล 5 ประการเป็นนิสัย รอบรู้แตกฉานในธรรมะ ปฏิบัติตนเป็นกัลยาณมิตร และส่วนที่ 3 ขั้นตอนการนำไปใช้ 1) โครงสร้าง 2) การตัดสินใจ 3) แนวทางการประเมิน

คำสำคัญ: รูปแบบ, การสร้างศรัทธา, พุทธศาสนิกชน, ประเทศกลุ่มสแกนดิเนเวีย

*Received: April 14, 2021, Revised: April 24, 2021, Accepted: April 25, 2021.

Abstract

The purpose of this research was to propose a model of faithfulness for Buddhist in Scandinavian countries. Mixed methods research with 3 steps was designed which were Step 1: Study the current situation and the problem of Buddhists' faith in Scandinavia using interview 6 key informants who were selected by purposive sampling. Step 2 Developed model by focus group discussion with 17 experts with purposive sampling. Step 3 examining and presenting the Buddhist faith-building model in the Scandinavian countries. The model evaluation was assessed from a sample of 300 Buddhists in Scandinavia. Data were analyzed by using frequency, percentage, mean and standard deviation. Research results showed that a model of faithfulness for Buddhist in Scandinavian countries consisted of Part 1 introduction included 1) the environment, 2) the principles, 3) the objectives. Part 2 the model included 1) the operating system, 2) the process of building faith in 4 areas: practice routines, regular activities, practice five universal basic goodness as a habit, Knowledgeable in the dharma, self-practice and friendly. Part 3 application process included 1) structure, 2) decision, and 3) evaluation guidelines.

Keywords: Model, Faithfulness, Buddhist, Scandinavia Countries.

บทนำ

ในปัจจุบันศาสนาพุทธได้รับความสนใจแพร่หลายทั้งภายในประเทศไทย และในต่างประเทศ เพราะคนขาดที่พึ่งทางใจจึงหันมาศึกษาธรรมะจากการนั่งสมาธิภาวนาและศึกษาคำสอนของพระพุทธศาสนา รวมทั้งการอยากออกบวชเป็นพระ แต่ปัญหาอยู่ที่ว่าคนสนใจมาก แต่ผู้สอนที่มีความรู้จริงยังมีน้อย ปัญหานี้อาจจะทำให้พุทธศาสนาเจริญเติบโตช้าลง ปัจจุบันนี้ชาวต่างชาติสนใจพุทธศาสนาจำนวนเพิ่มขึ้น ขณะเดียวกันคนไทยก็สนใจนับถือศาสนาอื่นเช่นกัน ในต่างประเทศคนเป็นทุกข์ทางใจมากขึ้น แต่ไม่มีวิธีที่ดีในการแก้ไข เมื่อได้ศึกษาพุทธศาสนาก็เห็นว่าเป็นคำสอนที่ดี ในทวีปยุโรปเป็นทวีปที่มีขนาดใหญ่เป็นอันดับที่ 6 จากทั้งหมด 7 ทวีป มีความเป็นมาที่ยาวนานมีศาสนาคริสต์เป็นศาสนาหลัก ศาสนาพุทธจึงเป็นสิ่งใหม่สำหรับชาวยุโรป ลักษณะทั่วไปของคนยุโรปมีวัฒนาธรรมแสวงปัญญาจึงค่อนข้างเข้ากันได้ดีกับหลักการทางพระพุทธศาสนาที่มุ่งให้ความเสรีทางความคิด สนับสนุนการใช้เหตุผล เกิดขึ้นเพื่อความสุขแก่มหาชนเป็นการเกิดประโยชน์ ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ดังพระพุทธดำรัสในวันที่ส่งพระพุทธสาวก 60 องค์ออกไปเผยแผ่พระพุทธศาสนาในยุคแรก มีความว่า “ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย พวกเธอจงเที่ยวจาริกไปเพื่อประโยชน์และความสุขแก่ชนหมู่มาก เพื่ออนุเคราะห์โลก เพื่อประโยชน์เกื้อกูล และความสุขแก่พวกทวยเทพและมนุษย์ อย่าไปโดยทางเดียวกันสองรูป จงแสดงธรรมมีความงามในเบื้องต้น มีความงามในท่ามกลางและความงามในที่สุด จงประกาศพรหมจรรย์พร้อมทั้งอรรถและพยัญชนะบริสุทธิ์บริบูรณ์ครบถ้วน” (วิ.มหา. (ไทย) 4/32/40)

พุทธนโยบายในการส่งพระพุทธสาวกไปประกาศพระศาสนาเป็นครั้งแรกของสมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้า นับตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา การประกาศพระพุทธศาสนาได้เริ่มแผ่ขยายไปทั่วชมพูทวีปซึ่งทำให้

พระพุทธศาสนาเจริญมั่นคงอย่างรวดเร็ว จำนวนพระสาวกเพิ่มมากขึ้นตามลำดับ พร้อมกันนั้นส่งเสริมให้มีการศึกษา คือ วิปัสสนาธุระและคันถธุระอันเป็นแนวทางประพฤติปฏิบัติ

การเผยแผ่พระพุทธศาสนาออกไปในหลายๆ พื้นที่ทั่วโลกทำให้พระพุทธศาสนาเป็นที่รู้จักและมีผู้ศรัทธาเลื่อมใสเกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก และเมื่อพระพุทธศาสนาแผ่ขยายออกไปยังประเทศใดแล้ว ได้ลงหลักปักฐานมั่นคงในที่นั้นก็เกิดจากการสร้างศรัทธาของพระภิกษุสงฆ์ในประเทศนั้นๆ ออกไป จนเกิดการสร้างอารามที่พัก เกิดวัดวาอารามที่บำเพ็ญกุศลปฏิบัติธรรม การสร้างศรัทธาจึงมีความจำเป็น ต่อการดำรงอยู่ของพระพุทธศาสนาในประเทศนั้นๆ อย่างยิ่ง ในประเทศกลุ่มสแกนดิเนเวียมีวัดในพระพุทธศาสนา นิกายเถรวาททั้งมหานิกายและธรรมยุติที่มีความสำเร็จในด้านการเผยแผ่ สิ่งปลูกสร้าง และการบริหารการจัดการตามแบบอย่างวัดในพระพุทธศาสนาตามหลักธรรมของพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามีการฝึกอบรมบุคลากรเพื่อมารองรับงานเผยแผ่พระพุทธศาสนาอย่างเป็นระบบ (เดโช แขน้ำแก้ว, 2562)

จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่ค้นพบในกลุ่มสแกนดิเนเวีย นางเคเทรินา เหาท์แมน ผู้อำนวยการพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์สวีเดน ผู้เชี่ยวชาญโบราณคดีสวีเดน บรรยายประวัติการค้นพบพระพุทธรูปสัมฤทธิ์ทองเหลือง ศิลปคันธาระ สันนิษฐานสร้างขึ้นในพุทธศตวรรษที่ 6 ยุคแรกการสร้างพระพุทธรูปในแคว้นคันธาระ ประเทศปากีสถานในปัจจุบัน พระพุทธรูปค้นพบในปี พ.ศ. 2449 พร้อมทั้งสิ่งของสักการะมากมายอยู่รอบบริเวณที่ขุดค้นพบบนเกาะเหลโม ภาษาสวีเดน แปลว่า เกาะศักดิ์สิทธิ เกาะหนึ่งตั้งอยู่ไม่ไกลจากเมืองหลวงสวีเดน กรุงสต๊อกโฮลม์ปัจจุบัน จากหลักฐานการค้นพบดังกล่าวสันนิษฐานได้ว่า ชาวไวกิ้งรู้จักพระพุทธศาสนาและปฏิบัติตามประเพณีพระพุทธศาสนาแล้ว ยุคไวกิ้งอยู่ในระหว่าง พ.ศ. 1300 -1800 ชาวไวกิ้งโบราณ ได้แก่ กลุ่มประเทศสแกนดิเนเวีย ได้แก่ สวีเดน นอร์เวย์ ฟินแลนด์ และเดนมาร์ก พิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์สวีเดนจัดเป็นพิพิธภัณฑ์สะสมเรื่องราวไวกิ้งมากที่สุดของโลก เพราะมีสิ่งของเกี่ยวกับไวกิ้งมากกว่าสิบล้านชิ้น นับได้ว่า พระพุทธศาสนาเป็นที่รู้จักและมีคนนับถือในกลุ่มชนชาวไวกิ้งมากว่าหนึ่งพันสองร้อยกว่าปี และจากหลักฐานการค้นพบดังกล่าวทำให้รู้ว่า พระพุทธศาสนาได้เผยแพร่ไปถึงดินแดนขั้วโลกเหนือเส้นทางไกลสุดในการเดินทางเผยแพร่ของพระพุทธศาสนา ในปัจจุบันกลุ่มประเทศสแกนดิเนเวียมีวัดพระพุทธศาสนาอยู่ในทุกประเทศ (วัดสระเกศ, 2559)

ประเทศในแถบสแกนดิเนเวียขึ้นชื่อว่าเป็นประเทศต้นแบบของหลายประเทศทั่วโลก เนื่องมาจากคุณภาพชีวิตของประชากร การปกครองตามระบอบประชาธิปไตยที่ให้สิทธิเสรีภาพแก่ประชาชนอย่างเต็มที่ ความเท่าเทียมกันทางสังคมของประชาชน รวมถึงขีดความสามารถในการแข่งขันกับประเทศอื่นๆ นอกจากนี้ประเทศเหล่านี้ ยังขึ้นชื่อเรื่องความโปร่งใส ไม่มีปัญหาด้านการละเมิดสิทธิมนุษยชนและยังได้รับการจัดอันดับให้เป็นกลุ่มประเทศที่มีความสุขที่สุดในโลกอีกด้วย โดยเบื้องต้น ชาวสแกนดิเนเวียนเป็นกลุ่มชนแบบ minimalist หรือพวกที่ใช้ชีวิตเรียบง่ายสบายๆ คำนึงถึงคนรอบข้า และเคารพในสิทธิเสรีภาพของคนอื่น ลักษณะเด่นอีกประการหนึ่งของชาวสแกนดิเนเวียนที่เห็นได้ชัด คือ การมีแนวคิดด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการใช้ชีวิตโดยไม่เบียดเบียนธรรมชาติ หรือส่งผลกระทบต่อธรรมชาติให้น้อยที่สุด ประเทศในกลุ่มสแกนดิเนเวียให้ความสำคัญกับเรื่องนี้มากเป็นพิเศษ จนถึงขั้นเป็นตัวตั้งตัวตีในการจัดอบร จัดประชุมสัมมนาและรณรงค์แคมเปญอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมต่างๆ จนทำให้แนวคิดด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแพร่กระจายไปทั่วโลก (Voice online, 2556) นอกเหนือจากลักษณะนิสัยของชาวสแกนดิเนเวียแล้ว ปัจจัยที่สำคัญที่สุดอีกประการหนึ่ง ก็คือ ลักษณะสังคมที่เปิดกว้างและให้เสรีภาพทางการแสดงความคิดเห็น ซึ่งถือเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาประเทศ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนและการอดทนอดกลั้นกับความ

แตกต่างทางด้านเชื้อชาติและศาสนา รวมถึงยอมรับให้ผู้อพยพจากชาติอื่นเข้ามาอาศัยในประเทศอย่างไม่รู้สึกแบ่งแยก ก็ถือเป็นจุดเด่นอีกประการหนึ่งของสังคมชาวสแกนดิเนเวีย สอดคล้องกับคำสอนของพระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าและวิถีชีวิตของชาวพุทธที่ดำรงตนอยู่ในศีลธรรม รักความสงบ มีชีวิตที่เรียบง่าย จึงเป็นกลุ่มประเทศที่เหมาะแก่การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเป็นอย่างมาก

ผู้วิจัยมีแนวคิดที่ว่าการเผยแผ่พระพุทธศาสนาให้เจริญรุ่งเรืองอยู่ในกลุ่มประเทศสแกนดิเนเวียอย่างยั่งยืนคงไม่เกิดจากพระธรรมทูตไทย หรือคนไทยที่มาอาศัยอยู่อย่างแน่นอน เพราะไม่ว่าจะผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันมาทำหน้าที่มาอยู่ มาอาศัย มาปฏิบัติศาสนกิจ ก็ทำให้พระพุทธศาสนาปักหลักไม่ได้ ถ้าคนในพื้นที่ยังไม่มีศรัทธา การที่พระพุทธศาสนาในพื้นที่เจริญก้าวหน้าด้วยคนในพื้นที่นั้นเองก็จะแพร่หลายมั่นคงกว่าการที่คนต่างพื้นที่ต่างประเทศมาบริหารจัดการ คนนอกพื้นที่ไม่อาจทำอะไรได้มากนัก ข้อสำคัญคือการสร้างคนพื้นที่ให้มีความรู้ในเรื่องของพระพุทธศาสนาและสามารถปฏิบัติตามได้ถูกต้องไม่ผิดเพี้ยนและมีศรัทธามุ่งมั่นที่จะเผยแผ่พระพุทธศาสนา ด้วยความเสียสละไม่มีผลประโยชน์มาเป็นตัวเร่งบังคับ (พระมหาโพธิวงศาจารย์, 2558)

ผู้วิจัยได้ตระหนักดีว่าในการดำเนินการปลูกฝังศรัทธาขององค์กรพุทธในการเผยแผ่พระพุทธศาสนานั้นย่อมมีรูปแบบกระบวนการในการดำเนินงานตามความถนัด แต่มีหลักการในการสร้างศรัทธาตามหลักคำสอนในพระไตรปิฎกเป็นแนวทาง ซึ่งต้องทำทั้งการถ่ายทอดคำสอนที่ผู้ปฏิบัติสามารถวัดผลได้เองและการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ทำให้ผู้พบเห็นเกิดความศรัทธาเลื่อมใสในวัตรปฏิบัติ รวมถึงการสร้างกิจกรรมเพื่อสร้างและรักษาศรัทธาให้เกิดแก่คนไทยในประเทศกลุ่มสแกนดิเนเวียที่เป็นกองเสบียงหลักและคนพื้นที่ที่จะมาเป็นพุทธศาสนิกชนและเป็นกัลยาณมิตรให้คนในพื้นที่สืบต่อไป

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษารูปแบบการสร้างศรัทธาของพุทธศาสนิกชนในประเทศกลุ่มสแกนดิเนเวีย เพื่อให้ได้องค์ความรู้ที่สมบูรณ์เกี่ยวกับการสร้างศรัทธาเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา โดยงานวิจัยนี้จะได้นำมาเพื่อใช้งานขยายการเผยแผ่พระพุทธศาสนาให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้นไป อันจะทำให้เกิดประโยชน์ทั้งแก่พระพุทธศาสนา ชาวพุทธ และชาวโลกสืบไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

รูปแบบการสร้างศรัทธาของพุทธศาสนิกชนในประเทศกลุ่มสแกนดิเนเวีย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยแบบผสานวิธี (Mixed Method Research) คือ การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาการศรัทธาของพุทธศาสนิกชนในประเทศกลุ่มสแกนดิเนเวีย โดยการการศึกษาตำรา เอกสาร บทความวิชาการ สื่อออนไลน์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 6 รูป ด้วยการเลือกเจาะจง (Purposive Selection) มีเครื่องมือการวิจัยคือแบบสัมภาษณ์ และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

ขั้นตอนที่ 2 พัฒนารูปแบบการสร้างศรัทธาของพุทธศาสนิกชนในประเทศกลุ่มสแกนดิเนเวีย โดยยกร่างพัฒนารูปแบบการสร้างศรัทธาของพุทธศาสนิกชนในประเทศกลุ่มสแกนดิเนเวีย และจัดการสนทนากลุ่ม

ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 17 รูป/คน ด้วยการเลือกเจาะจง (Purposive Selection) มีเครื่องมือการวิจัยคือแนวคำถามสำหรับการสนทนากลุ่ม และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

ขั้นตอนที่ 3 ตรวจสอบและนำเสนอรูปแบบการสร้างศรัทธาของพุทธศาสนิกชนในประเทศกลุ่มสแกนดิเนเวีย โดยตรวจสอบรูปแบบด้วยการใช้แบบประเมินกลุ่มตัวอย่างที่เป็นพุทธศาสนิกชนในประเทศกลุ่มสแกนดิเนเวีย จำนวน 300 คน ด้วยการเลือกเจาะจง ด้วยการเลือกเจาะจง (Purposive Selection) มีเครื่องมือการวิจัยคือแบบประเมินรูปแบบ และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติในการวิจัย ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

สรุปผลการวิจัย

รูปแบบการสร้างศรัทธาของพุทธศาสนิกชนในประเทศกลุ่มสแกนดิเนเวีย ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ ส่วนนำ ตัวแบบ และขั้นตอนการนำไปใช้ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ส่วนที่ 1 ส่วนนำ

1. สภาพแวดล้อม (Environment) สภาพทั่วไปที่มีผลต่อการนำเอารูปแบบไปใช้ 1) สภาพแวดล้อมทั้งภายใน และภายนอกต้องเอื้ออำนวย เช่น นโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป็นต้น และ 2) ความแตกต่างระหว่างปัจจัยของพระสงฆ์ และพุทธศาสนิกชน

2. หลักการ (Principle) แนวคิดพื้นฐาน และเงื่อนไขการนำไปใช้ เงื่อนไข ที่จะทำให้การนำรูปแบบไปใช้ประสบผลสำเร็จ และข้อระมัดระวังเพื่อป้องกันปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้น โดย ได้แก่

2.1 พระภิกษุสงฆ์ต้องประพฤติปฏิบัติตนเป็นผู้ก่อให้เกิดความเลื่อมใสแก่พุทธศาสนิกชน ประกอบด้วย 1) เป็นผู้มีศรัทธา 2) มีศีล 3) เป็นพหูสูต 4) เป็นธรรมกถึก 5) เข้าสู่บริษัท 6) แกล้วกล้าแสดงธรรม 7) ทรงวินัย 8) อยู่เสนาสนะอันสงัด

2.2 พุทธศาสนิกชนพึงมีศรัทธาที่ประกอบด้วยพลธรรม 7 คือ ศรัทธาพละ วิริยพละ หิริพละ โอตตัปปะพละ สติพละ สมาธิพละ ปัญญาพละ

2.3 พุทธศาสนิกชนควรได้อานิสงส์ของศรัทธา 5 ประการ คือ 1) เมื่อจะอนุเคราะห์ ย่อมอนุเคราะห์ผู้มีศรัทธาก่อน 2) เมื่อจะเข้าไปหา ย่อมเข้าไปหาผู้มีศรัทธาก่อน 3) เมื่อจะต้อนรับ ย่อมต้อนรับผู้มีศรัทธาก่อน 4) เมื่อจะแสดงธรรม ย่อมแสดงธรรมแก่ผู้มีศรัทธาก่อน 5) เมื่อละโลกย่อมเกิดในสุคติโลกสวรรค์

3. วัตถุประสงค์ (Object) เป้าหมายในการพัฒนารูปแบบขึ้นมาเพื่อแก้ปัญหาอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือเพื่อให้การดำเนินงานเกิดผลดีอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยเป็นประโยชน์ของการสร้างศรัทธาของพุทธศาสนิกชน ได้แก่ 1) เพื่อให้พุทธศาสนิกชนที่เข้าวัดเป็นประจำยังคงมาวัดสม่ำเสมอ โดยใช้รูปแบบการสร้างศรัทธาของพุทธศาสนิกชนในประเทศกลุ่มสแกนดิเนเวีย 2) เพื่อให้พุทธศาสนิกชนที่ไม่เคยทำบุญได้เกิดศรัทธามาทำบุญกับวัด โดยใช้รูปแบบการสร้างศรัทธาของพุทธศาสนิกชนในประเทศกลุ่มสแกนดิเนเวีย 3) เพื่อให้พุทธศาสนิกชนที่ห่างหายจากวัดได้กลับมาวัดเพื่อสั่งสมบุญอีก โดยใช้รูปแบบการสร้างศรัทธาของพุทธศาสนิกชนในประเทศกลุ่มสแกนดิเนเวีย4) เพื่อให้บุคคลทั่วไปที่เข้ามาเยี่ยมชมวัด ได้ร่วมประกอบพิธีกรรม ร่วมปฏิบัติธรรมและร่วมบุญด้วยความศรัทธา 5) เพื่อให้มีผู้เข้าร่วมสนับสนุนกิจกรรมที่ทางวัดจัดขึ้นจัดขึ้น

ส่วนที่ 2 ตัวแบบ

1. ระบบการดำเนินการ ระบบการดำเนินการในการสร้างศรัทธาของพุทธศาสนิกชนในประเทศกลุ่มสแกนดิเนเวีย ดังนี้ 1) คณะกรรมการบริหารสมาคมแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อรับผิดชอบ 2) ประชุมคณะทำงานเกี่ยวกับทิศทางนโยบายและมาตรการการสร้างศรัทธาของพุทธศาสนิกชนในการวางแผนการจัดการร่วมกัน 3) ร่วมจัดหางบประมาณ ตรวจสอบงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ดำเนินการในจัดการการสร้างศรัทธาของพุทธศาสนิกชน อย่างเป็นระบบ สุจริต โปร่งใส ตรวจสอบได้ 4) ประชุมชี้แจงคณะสงฆ์พุทธศาสนิกชน และชุมชนเครือข่ายรับฟังความคิดเห็นและวางแผนดำเนินการร่วมกัน ร่วมจัดการการสร้างศรัทธาของพุทธศาสนิกชนตามแผนงานที่กำหนดร่วมกัน 5) ดำเนินการจัดการสร้างศรัทธาของพุทธศาสนิกชนร่วมกัน โดยมีการประเมินผล สรุปรายงานผลการดำเนินการในภาพรวมและเผยแพร่ให้แก่สาธารณชนต่อไป

2. กระบวนการดำเนินการ (Management Process) การสร้างศรัทธา วิธีการดำเนินงาน กิจกรรม และอื่นๆ ที่ต้องดำเนินการเพื่อการบรรลุวัตถุประสงค์ของรูปแบบ ประกอบด้วยการดำเนินการตามองค์ประกอบหลัก 4 ด้าน ดังนี้

2.1 ปฏิบัติกิจวัตรกิจกรรมสม่ำเสมอ (Perform activities regularly) 1) ดำเนินการในรูปคณะกรรมการ กรรมการวัด กรรมการสมาคมวัด พระสงฆ์ พุทธศาสนิกชน และผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์หลากหลาย เพื่อจะได้ร่วมกันพิจารณาการวางแผน 2) กำหนดคณะทำงานผู้รับผิดชอบร่วมกัน 3) ประสานความร่วมมือในการพัฒนาการวางแผนกิจวัตรกิจกรรม 4) วิเคราะห์และแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับกิจวัตรกิจกรรมของพระสงฆ์และของวัด 5) รับรู้แนวทางการดำเนินงานพัฒนาการเกี่ยวกับกิจวัตรกิจกรรมของพระสงฆ์และกิจกรรมของวัด 6) กำหนดวิสัยทัศน์และพันธกิจเพื่อพัฒนาเกี่ยวกับกิจวัตรกิจกรรมของพระสงฆ์และกิจกรรมของวัด 7) วางแผนเตรียมจัดหาทุนในการดำเนินงานพัฒนาการเกี่ยวกับกิจวัตรกิจกรรมของพระสงฆ์และกิจกรรมของวัด 8) ระดมทรัพยากรเพื่อการจัดกิจวัตรกิจกรรมของพระสงฆ์และกิจกรรมของวัด 9) เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างวัดกับชุมชน องค์กรภาครัฐ และเอกชน 10) ส่งเสริมให้ชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของวัดและสมาคมวัดที่จัดขึ้นในเทศกาลต่างๆ 11) ส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์ระหว่างบุคคล ชุมชน พระสงฆ์ และท้องถิ่น 12) จัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศ (ปรโตโฆสะ) ที่เป็นกัลยาณมิตรเอื้อในการพัฒนาพุทธศาสนิกชนอย่างรอบด้านด้วยวิถีวัฒนธรรมแสวงปัญญา 13) กำหนดกิจกรรมตลอดทั้งปี

2.2 ปฏิบัติความดีพื้นฐานสากล 5 ประการเป็นนิสัย (Global Merit 5) 1) ดำเนินการในรูปคณะกรรมการ ประกอบด้วยผู้บริหาร กรรมการวัด กรรมการสมาคม พระสงฆ์ พุทธศาสนิกชน และผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์หลากหลาย เพื่อจะได้ร่วมกันพิจารณาการจัดพื้นที่ใช้งานในวัดให้สอดคล้องเหมาะสมกับกิจกรรม 2) กำหนดคณะทำงานผู้รับผิดชอบร่วมกัน 3) จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความเป็นระเบียบภายในวัด 4) จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความสะอาดภายในวัด 5) จัดกิจกรรมปลูกฝังจิตสำนึกค่านิยมความเป็นเจ้าของวัดร่วมกัน

2.3 รอบรู้แตกฉานในธรรมะ (Learned clearly in Dharma) 1) ดำเนินการในรูปคณะกรรมการ ประกอบด้วยผู้บริหาร กรรมการวัด กรรมการสมาคมวัด พระสงฆ์ พุทธศาสนิกชน และผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์หลากหลาย เพื่อจะได้ร่วมกันพิจารณาการเรียน การสอน และการสอบตอบปัญหาธรรมะ 2) กำหนดคณะทำงานผู้รับผิดชอบร่วมกัน 3) กำหนดนโยบาย วางแผนในเรื่องการจัดหา และพัฒนาสื่อการเรียนการสอน นวัตกรรมการเรียนรู้ และเทคโนโลยีทางการศึกษา 4) พัฒนาบุคลากร

ทางการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาสื่อการเรียนการสอน นวัตกรรมการเรียนรู้ และเทคโนโลยีทางการศึกษา ให้มีความรู้ ทักษะการใช้ และการดูแลสื่อการเรียนการสอน และการผลิตสื่อการสอนที่ทันสมัย 5) พัฒนาสื่อการเรียนการสอน นวัตกรรมการเรียนรู้ และเทคโนโลยีทางการศึกษา โดยมุ่งเน้นพัฒนาสื่อการเรียนการสอน นวัตกรรมการเรียนรู้ และเทคโนโลยีทางการศึกษาที่เป็นหลักสูตรกลางของคณะสงฆ์ทั้งนักธรรมและธรรมศึกษา 6) ศึกษาวิเคราะห์คัดเลือกสื่อการเรียนการสอน นวัตกรรมการเรียนรู้ และเทคโนโลยีทางการศึกษา ที่มีคุณภาพสอดคล้องกับหลักสูตรที่นำมาสอน 7) จัดหาศึกษาวิเคราะห์คัดเลือกสื่อการเรียนการสอน นวัตกรรมการเรียนรู้ และเทคโนโลยีทางการศึกษาที่มีคุณภาพเพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอน 8) จัดสอบวัดความรู้ทางธรรมตามหลักสูตรของคณะสงฆ์ส่วนกลาง 9) สนับสนุนจัดกิจกรรมแข่งขันตอบปัญหาเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ 10) สนับสนุนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ได้บูรณาการหลักพระพุทธศาสนาให้นักเรียนให้เข้าใจเนื้อหาสาระที่เรียน 1) ติดตามและประเมินผลในการใช้สื่อการเรียนการสอน นวัตกรรมการเรียนรู้ และเทคโนโลยีทางการศึกษา และการวัดผลการสอบวัดความรู้ของพุทธศาสนิกชน

2.4 ปฏิบัติตนเป็นกัลยาณมิตร (Acting as a True Friend) 1) ดำเนินการในรูปคณะกรรมการ ประกอบด้วยผู้บริหาร กรรมการบริหารวัด กรรมการบริหารสมาคมวัด พระสงฆ์ พุทธศาสนิกชน และผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์หลากหลาย เพื่อจะได้ร่วมกันพิจารณาการทำหน้าที่กัลยาณมิตร 2) กำหนดคณะทำงานผู้รับผิดชอบร่วมกัน 3) กำหนดระเบียบ แนวปฏิบัติ โดยเน้นความเป็นธรรมและความเหมาะสม 4) พัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลให้ได้มาตรฐาน มีความเหมาะสมยุติธรรมในการวัดและประเมินผลการทำหน้าที่กัลยาณมิตร 5) วิเคราะห์ผลการประเมินและหาคุณภาพเครื่องมือวัดและประเมินผล 6) ส่งเสริมให้ดำเนินการวัดผลและประเมินผลการทำหน้าที่กัลยาณมิตร โดยเน้นการประเมินตามสภาพจริง 7) ประเมินผลการทำหน้าที่กัลยาณมิตรในแต่ละปี เพื่อการนำผลมาปรับปรุงการทำหน้าที่กัลยาณมิตรอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ 8) ประเมินผลกิจกรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา 9) จัดทำเอกสารให้ถูกต้อง ชัดเจน และแจ้งผลการประเมินให้ผู้บริหาร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ส่วนที่ 3 ขั้นตอนการนำไปใช้

1. โครงสร้าง (Structure) ความเชื่อมโยงซึ่งกันและกันขององค์ประกอบต่างๆ ที่จะช่วยทำให้รูปแบบสามารถใช้ได้ผล

2. การตัดสินใจ (Decision Making) กระบวนการเลือกทางเลือกใดทางเลือกหนึ่งจากหลายๆ ทางเลือกที่ได้พิจารณา หรือประเมินอย่างดีแล้วว่าเป็นทางให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของรูปแบบ ซึ่งมีเกณฑ์ในการตัดสินใจซึ่งเป็นปัจจัยพื้นฐานที่ทำให้แต่ละวัดประสบความสำเร็จในการนำรูปแบบการสร้างศรัทธาของพุทธศาสนิกชนในประเทศกลุ่มสแกนดิเนเวียไปปฏิบัติ ดังนี้ 1) พระสงฆ์มีความรู้ ความสามารถ มีความประพฤติเรียบร้อย มีวิชชา มีจรณะ 2) มีหลักธรรม มีหลักปฏิบัติ มีระบบการอบรม ต้องมีการอบรมอย่างเป็นรูปธรรม และการสร้างศรัทธาของพุทธศาสนิกชนในประเทศกลุ่มสแกนดิเนเวีย อย่างเห็นชัดเป็นรูปธรรม 3) ต้องมีสถานที่ มีอุปกรณ์อำนวยความสะดวกต่อการผลิตสื่อ ที่เหมาะสมกับการการสร้างศรัทธาของพุทธศาสนิกชนในประเทศกลุ่มสแกนดิเนเวีย 4) มีงบประมาณสนับสนุน โครงการ กิจกรรม และสวัสดิการต่างๆ

3. แนวทางการประเมิน การกำหนดแนวทางและเครื่องมือในการประเมินผลรูปแบบ เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบว่ารูปแบบทำหน้าที่ตามที่ออกแบบไว้มากน้อยเพียงใด พระสงฆ์และพุทธศาสนิกชน

จะต้องอยู่ร่วมกันอย่างกัลยาณมิตร อาศัยหลักพุทธธรรมคือศรัทธาในปัญญาตรัสรู้ของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอย่างมั่นคงตลอดไป

โดยสรุปผลการวิจัย ดังภาพที่ 1

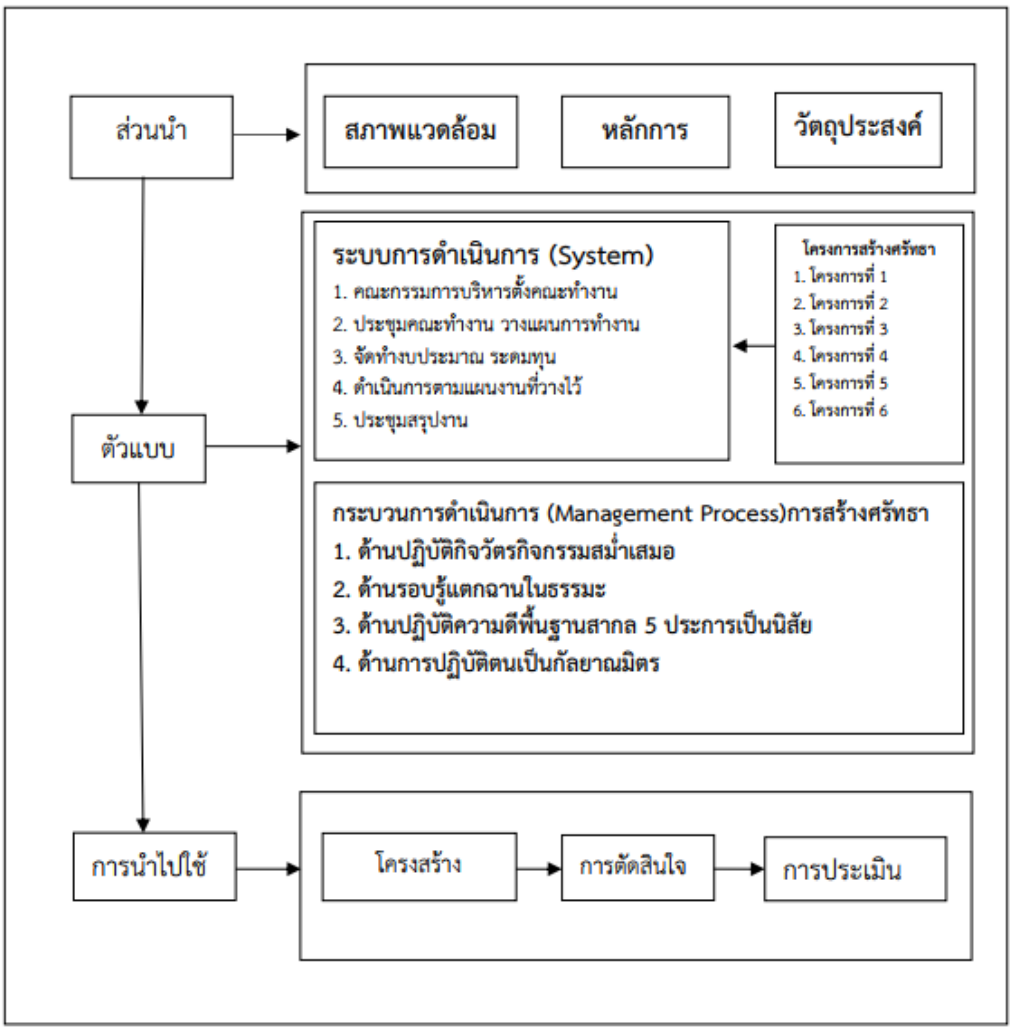

ภาพที่ 1 รูปแบบการสร้างศรัทธาของพุทธศาสนิกชนในประเทศกลุ่มสแกนดิเนเวีย

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยพบประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผลดังต่อไปนี้

รูปแบบการสร้างศรัทธาของพุทธศาสนิกชนในประเทศกลุ่มสแกนดิเนเวีย เป็นการดำเนินการปลูกฝังศรัทธาขององค์กรพุทธในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาตามกระบวนการในการดำเนินงานตามความถนัดในการสร้างศรัทธาตามหลักคำสอนในพระไตรปิฎกเป็นแนวทาง โดยการถ่ายทอดคำสอนที่ผู้ปฏิบัติสามารถวัดผลได้เองและการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี จนสามารถผู้พบเห็นเกิดความศรัทธาเลื่อมใสในวัตรปฏิบัติรวมถึงการสร้างกิจกรรมเพื่อสร้างและรักษาศรัทธาให้เกิดแก่คนไทยในประเทศกลุ่มสแกนดิเนเวียได้อันเป็นกองเสบียงหลักและคนพื้นที่ที่จะมาเป็นพุทธศาสนิกชนและเป็นกัลยาณมิตรให้คนในต่างประเทศได้ ผลการวิจัยพบว่าได้ องค์ประกอบของรูปแบบเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนนำ ตัวแบบ และขั้นตอนการนำไปใช้ ซึ่ง

สอดคล้องกับการวิจัยของศักดา สถาพรวจนา (2549) ที่ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบของรูปแบบ คือ หลักการแนวคิด ระบบของรูปแบบ แนวทางการนำรูปแบบไปใช้ และเงื่อนไขของรูปแบบ และสอดคล้องกับงานวิจัยของพระครูสังฆรักษ์สุพจน์ พฺรหฺมญาโณ (เสี่ยนดอน) (2561) ที่ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการส่งเสริมขวัญ และกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูตามหลักพุทธบริหารการศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ประกอบด้วยส่วนที่ 1 ส่วนนำ ได้แก่ 1) สภาพแวดล้อม 2) หลักการ 3) วัตถุประสงค์ ส่วนที่ 2 ตัวแบบ ประกอบด้วย 1) ระบบงาน 2) กระบวนการจัดการ ส่วนที่ 3 ขั้นตอนการนำไปใช้ ประกอบด้วย 1) โครงสร้าง 2) การตัดสินใจ 3) แนวทางการประเมิน

องค์ความรู้การวิจัย

องค์ความรู้การวิจัยครั้งนี้เป็นรูปแบบการสร้างศรัทธาของพุทธศาสนิกชนในประเทศกลุ่มสแกนดิเนเวียเป็นรูปแบบการสร้างศรัทธาของพุทธศาสนิกชนในประเทศกลุ่มสแกนดิเนเวีย ดังภาพที่ 2

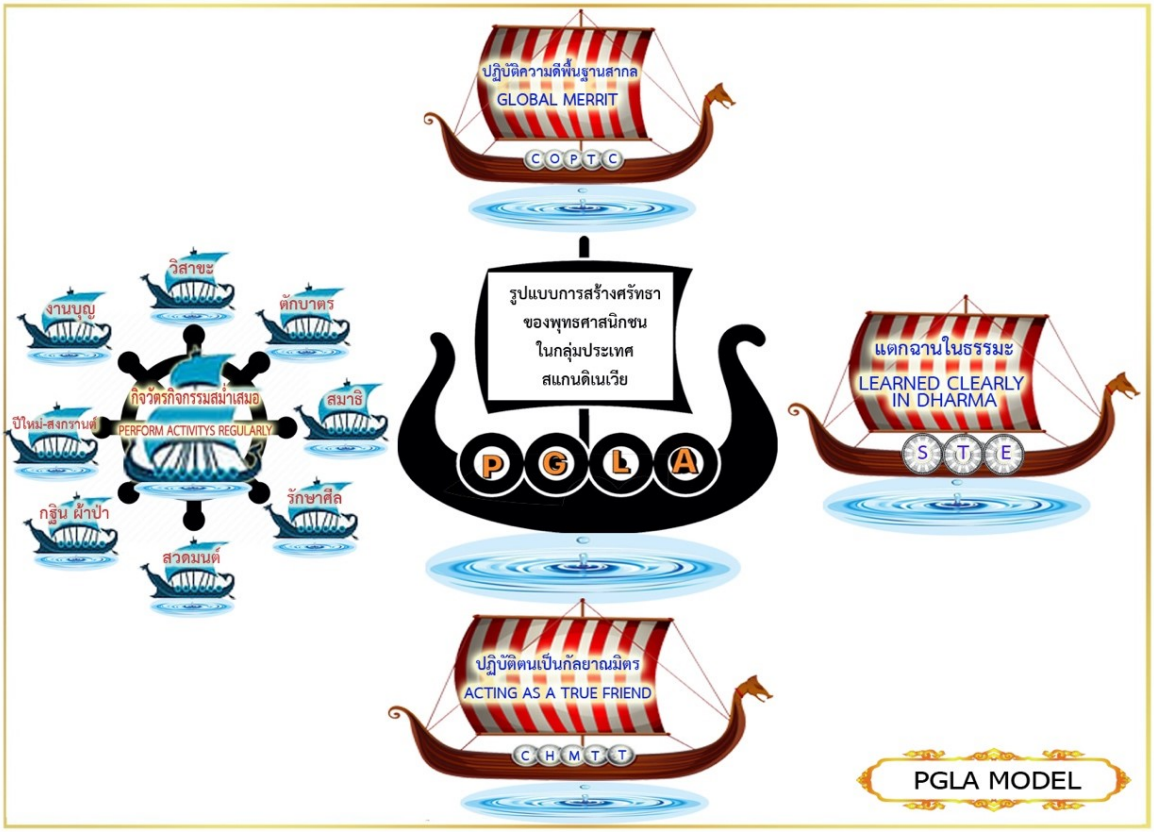

ภาพที่ 2 องค์ความรู้จากการวิจัย

จากภาพที่ 2 องค์ความรู้การวิจัย มีอธิบายดังนี้

รูปแบบการสร้างศรัทธาของพุทธศาสนิกชนในประเทศกลุ่มสแกนดิเนเวีย มีรายละเอียดดังนี้

ชาวพุทธที่ดีจะต้องมีหลักศรัทธาที่ประกอบด้วยเหตุผลโดยใช้ปัญญากำกับควบคู่กันอยู่เสมอ ซึ่งศรัทธานั้นเป็นความเชื่อที่ประกอบด้วยเหตุผลไม่ใช่เป็นความเชื่อที่งมงาย ในทางพุทธศาสนามี 4 อย่าง คือ

1. กัมมสัทธา คือความเชื่อในเรื่องกรรม กฎแห่งกรรม เชื่อว่ากรรมมีอยู่จริง คือ เชื่อว่าเมื่อทำอะไรโดยมีเจตนา คือ จงใจ ย่อมเป็นกรรม เป็นความดีหรือความเชื่อที่เกิดขึ้นในตน และเป็นเหตุปัจจัยก่อให้เกิดผลดีและผลร้ายสืบเนื่องต่อไป ไม่มีการกระทำใดที่ว่างเปล่า คือ ไม่เกิดผล และเชื่อว่าผลที่ต้องการนั้นจะสำเร็จได้ด้วยการกระทำเท่านั้น

2. วิปากสัทธา คือ เชื่อเรื่องวิบาก เชื่อผลของกรรม เชื่อว่าผลของกรรมมีจริง คือ เชื่อว่ากรรมที่ทำแล้วต้องมีผลและผลจะต้องมาจากสาเหตุ ผลดีเกิดจากกรรมดี ผลชั่วเกิดจากกรรมชั่ว

3. กัมมัสสกตาสัทธา คือ เชื่อว่าแต่ล่ะคนก็มีกรรมเป็นของตนตามลักษณะที่ได้กระทำลงไป ทุกคนเป็นเจ้าของและจะต้องรับผิดชอบผลกรรมอันเกิดขึ้นได้จากการกระทำของตน

4. ตถาคตโพธิสัทธา คือ ความเชื่อมั่นในพระพุทธเจ้าว่าเป็นผู้ตรัสรู้สัจธรรมจริง และทรงเป็นผู้ชี้ทางพ้นทุกข์ให้กับมนุษย์ทุกคน

ดังนั้น กระบวนการดำเนินการ (Management Process) สร้างศรัทธาของพุทธศาสนิกชน จึงประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 4 ด้าน ได้แก่

1. ปฏิบัติกิจวัตรกิจกรรมสม่ำเสมอ (Perform activities regularly)

พระภิกษุมีกิจวัตรที่แตกต่างจากการบริหารเวลาในชีวิตประจำวันของคฤหัสถ์ คฤหัสถ์จะต้องเรียนรู้ว่าเป้าหมายชีวิต คือ การบรรลุพระนิพพาน เมื่อพวกเขาได้รู้ถึงเป้าหมายนี้แล้ว ก็จะพยายามทำให้เรื่องการแสวงหาทางวัตถุและการอบรมจิตใจให้บริสุทธิ์ ไปด้วยกันได้ เมื่อตื่นนอนก็สวดมนต์ทำวัตรเช้า และทำสมาธิ เพื่อให้ได้ความสงบใจ เตรียมจิตใจให้พร้อมสำหรับการเผชิญปัญหาในชีวิตและธุรกิจการงาน ก่อนเข้านอนสวดมนต์และนั่งสมาธิอีกครั้งหนึ่งเพื่อชำระกาย วาจา ใจ ให้สะอาดบริสุทธิ์ และพบความสงบ ปลอดจากความคิดและความเคร่งเครียดในชีวิตประจำวัน สิ่งเหล่านี้เป็นข้อพึงปฏิบัติของชาวพุทธที่แท้จริง ในวันสำคัญทางศาสนา คฤหัสถ์ก็จะมาวัด สมาทานศีล ฟังธรรมะ เจริญสมาธิภาวนา สร้างบุญกุศล (ความดี) และรักษาศีล 8 ในวันพระ

ในแต่ละวันพระภิกษุมีกิจวัตรอะไรบ้าง สำหรับพระภิกษุ มีเป้าหมายชีวิตเพื่อความหลุดพ้นจากสังสารวัฏ ด้วยการฝึกตนให้บรรลุพระนิพพานตามแบบอย่างพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า ดังนั้น จึงไม่มีความปรารถนาเพื่อจะเกิดใหม่อีก พระภิกษุจะปฏิบัติสมาธิทุกเช้าค่ำเพื่อขจัดมลทิน (คือกิเลส) หลังสวดมนต์ทำวัตรเช้าและเจริญสมาธิภาวนาแล้ว จึงออกบิณฑบาต รับภัตตาหารที่มีผู้จัดเตรียมให้ เมื่อกลับมาถึงวัด ปัดกวาดเสนาสนะ ศึกษาคำสอนของพระพุทธเจ้าทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ ตกเย็นก็สวดมนต์ทำวัตรและเจริญสมาธิภาวนาอีกครั้งหนึ่ง เป็นการฝึกตนให้เป็นต้นแบบที่ดีให้แก่ผู้พบเห็น เป็นการสร้างศรัทธาให้เกิดขึ้นแก่พุทธศาสนิกชน

วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ส่วนใหญ่จะยึดตามปฏิทินจันทรคติ เป็นวันที่เคยมีเหตุการณ์สำคัญเกี่ยวกับพุทธประวัติ และเหตุการณ์ที่สำคัญเกี่ยวกับศาสนาพุทธ และวันสำคัญทางศาสนาพุทธ ที่ชาวพุทธยึดถือปฏิบัติมายาวนาน มีดังนี้

วันมาฆบูชา ซึ่งจะตรงกับวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 3 แต่ถ้าปีใดมีเดือนอธิกมาส คือ มีเดือน 8 สองครั้ง วันมาฆบูชาก็จะเลื่อนไปเป็นวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 4 และมักตรงกับเดือนกุมภาพันธ์ หรือมีนาคม ซึ่งในวันนี้ เป็นวันที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดงโอวาทปาติโมกข์แก่พระสงฆ์เป็นครั้งแรก

วันวิสาขบูชา ตรงกับวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 6 ตามปฏิทินจันทรคติของไทย และมักจะตรงกับเดือนพฤษภาคม หรือมิถุนายน แต่ถ้าปีใดมีอธิกมาส คือ มีเดือน 8 สองหน ก็เลื่อนไปเป็นวันขึ้น 15 ค่ำ กลางเดือน

๗ หรือราวเดือนมิถุนายน สำหรับวันนี้มีเหตุการณ์สำคัญเกิดขึ้น 3 ประการ คือ เป็นวันพระพุทธเจ้าประสูติ, ตรัสรู้อนุตตรสัมโพธิญาณ และเสด็จเข้าสู่ปรินิพพาน

วันอาสาฬหบูชา ตรงกับวันขึ้น 15ค่ำ เดือน 8 ของทุกปี เป็นวันที่พระพุทธเจ้าทรงแสดงพระธรรมที่ทรงตรัสรู้เป็นครั้งแรก จึงถือได้ว่าวันนี้เป็นวันเริ่มต้นประกาศพระพุทธศาสนาแก่ชาวโลก และด้วยการที่พระพุทธเจ้าทรงสามารถแสดง เปิดเผย ทำให้แจ้งแก่ชาวโลก ซึ่งพระธรรมที่ทรงตรัสรู้ได้ จึงถือได้ว่าพระองค์ได้ทรงกลายเป็นสมเด็จพระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าโดยสมบูรณ์

วันเข้าพรรษา เป็นวันสำคัญในพุทธศาสนาวันหนึ่ง ที่พระสงฆ์อธิษฐานว่าจะพักประจำอยู่ ณ ที่ใดที่หนึ่ง ตลอดช่วงฤดูฝนที่มีกำหนดเป็นระยะเวลา 3 เดือน ตามที่พระธรรมวินัยบัญญัติไว้ โดยไม่ไปค้างแรมที่อื่น ซึ่งวันเข้าพรรษาเป็นวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาที่ต่อเนื่องมาจากวัน อาสาฬหบูชา พุทธศาสนิกชนชาวไทยทั้งพระมหากษัตริย์และคนทั่วไป ได้สืบทอดประเพณีปฏิบัติการทำบุญในวันเข้าพรรษามาช้านานแล้วตั้งแต่สมัยสุโขทัย

วันออกพรรษา นั้นถือว่าเป็นวันของการสิ้นสุดระยะในการจำพรรษา หรือออกจากการอยู่ประจำที่วัดในช่วงฤดูฝนตลอด 3 เดือนของพระภิกษุสงฆ์ โดยวันออกพรรษา ตรงกับวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 11 ของทุกปี ซึ่งเรียกอีกอย่างว่า วันมหาปวารณา คำว่า ปวารณา นั้น แปลว่าอนุญาต หรือยอมให้ เป็นการเปิดโอกาสให้ภิกษุว่ากล่าวตักเตือนกันได้ เพราะในระหว่างเข้าพรรษา พระสงฆ์บางรูปอาจมีข้อบกพร่องที่ต้องแก้ไข การให้ผู้อื่นว่ากล่าวตักเตือนได้ ทำให้ได้รู้ข้อบกพร่องของตน และยังเปิดโอกาสให้ซักถามข้อสงสัยซึ่งกันและกันด้วย

วันพระ มีกำหนดตามปฏิทินจันทรคติ โดยมีเดือนละ 4 วัน ได้แก่ วันขึ้น 8 ค่ำ, วันขึ้น 15 ค่ำ (วันเพ็ญ), วันแรม 8 ค่ำ และวันแรม 15 ค่ำ (หากเดือนใดเป็นเดือนขาด ถือเอาวันแรม 14 ค่ำ) โดยวันพระเป็นวันประชุมของพุทธศาสนิกชน เพื่อปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนาในพระพุทธศาสนาประจำสัปดาห์ หรือที่เรียกกันทั่วไปอีกคำหนึ่งว่า วันธรรมสวนะ อันได้แก่ วันถือศีลฟังธรรม (ธรรมสวนะ หมายถึง การฟังธรรม)

2. ปฏิบัติความดีพื้นฐานสากล 5 ประการเป็นนิสัย (Global Merit 5)

ความดีพื้นฐานสากล 5 ประการ คือ คุณลักษณะพื้นฐานที่มนุษย์ทุกคนต้องมี เพื่อพัฒนาตนเองให้มีคุณภาพ และพัฒนาสังคมให้มีความเจริญงอกงาม และอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข โดยคุณลักษณะเหล่านี้จะต้องฝึกฝนเป็นประจำทุกวันจนเป็นนิสัย ผ่านห้องต่างๆ ในชีวิตประจำวัน 5 ห้อง คือ 1) ห้องนอน 2) ห้องน้ำ 3) ห้องแต่งตัว 4) ห้องอาหาร 5) ห้องทำงานหรือห้องเรียน

ความดีพื้นฐานสากล 5 ประการ ประกอบด้วย

1. ความสะอาด (Clean) ปราศจากสิ่งแปลกปลอม อันจะทำให้เสียคุณภาพ

2. ความเป็นระเบียบ (Orderly) ความเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ถูกลำดับ เป็นแถว เป็นแนว ไม่ขัดขวาง ไม่สับสน

3. ความสุภาพ (Politeness) ความสามารถในการควบคุมกิริยาทางกาย วาจาให้เป็นปกติ ไม่ทำให้ผู้อื่นเกิดความรู้สึกในทางไม่ดี

4. ความตรงต่อเวลา (Time) ความสามารถในการควบคุมตนเอง ในการ เริ่ม ทำ เลิกงานให้เป็นไปตามที่กำหนด

5. การมีสมาธิ (Concentration) ความสามารถในการควบคุมจิตใจ อารมณ์ให้ตั้งมั่นเป็นหนึ่ง เพื่อให้เกิดความบริสุทธิ์ผ่องใสขึ้นจากภายใน

ความดีพื้นฐานสากล 5 ประการ หากพระภิกษุและพุทธศาสนิกชนฝึกอยู่เป็นประจำจะทำให้มีพื้นฐานเบื้องต้น ที่จะพัฒนาตนเองนำไปสู่การเป็นผู้ที่มีศรัทธายึดมั่นในพระรัตนตรัย ทำให้มีจิตใจที่ผ่องใส และจะทำให้มีนิสัยบัณฑิตที่มีคุณภาพชีวิตขั้นพื้นฐานที่ดีต่อไป เป็นการสร้างศรัทธาให้เกิดขึ้นกับพุทธศาสนิกชนได้เป็นอย่างดี

3. รอบรู้แตกฉานในธรรมะ (Learned clearly in Dharma)

ธรรมะในพระพุทธศาสนานั้นมีเป็นจำนวนมากถึง 84,000 พระธรรมขันธ์ แบ่งเป็นพระวินัยปิฎก พระสุตตันตปิฎกและพระอภิธรรมปิฎก รวมเป็นพระไตรปิฎกที่มีจำนวนถึง 45 เล่ม การที่คนทั่วไปจะศึกษาพระพุทธศาสนา บางครั้งเกิดความท้อถอยเพราะความมากของเนื้อหาและความยากของหลักธรรม แต่การศึกษาธรรมะเบื้องต้นนั้นเราสามารถศึกษาได้จากหลักสูตรที่เรียกว่า นักธรรม หรือธรรมศึกษา แบ่งเป็น 3 ระดับคือ ชั้นตรี ชั้นโท และชั้นเอก มีการสอบวัดผลทุกปี หากวัดมีครูพระสอนพระปริยัติธรรมที่มีความรู้ความสามารถ ย่อมก่อให้เกิดศรัทธากับพุทธศาสนิกชนที่มาศึกษาพระปริยัติ อันจะนำไปสู่ความศรัทธาต่อการปฏิบัติ เมื่อได้ศึกษาพุทธประวัติ หลักธรรม หลักศาสนพิธี และวินัยของชาวพุทธ จึงจำเป็นที่จะต้องมีการเรียน (Study) การสอน (Teach) และการสอบวัดประเมินผล (Evaluate) และหากทั้งพระภิกษุและพุทธศาสนิกชนมีความรอบรู้แตกฉานในธรรมะก็ย่อมจะเป็นการสร้างศรัทธาให้เกิดขึ้นและไม่เสื่อมศรัทธาไปจากใจ

4. ปฏิบัติตนเป็นกัลยาณมิตร (Acting as a True Friend)

การทำหน้าที่กัลยาณมิตรจะต้องเป็นคนพูดดีและพูดเป็น กล่าวคือ คนพูดเป็นนอกจากเตรียมเรื่องมาดีแล้วจะต้องเป็นผู้ที่คิดให้รอบคอบและมีสติก่อนที่จะพูด และมีการกลั่นกรองคำพูดให้ละเอียดอ่อนเสียก่อนแล้วจึงค่อยพูด เพราะการใช้คำพูดหากสามารถอธิบายได้ยิ่งละเอียดอ่อนลึกซึ้งเท่าไรก็ยิ่งสามารถทำให้เกิดความประทับใจคนฟังได้ลึกและได้นาน ตรงกันข้ามคำพูดยิ่งหยาบเท่าไรก็กลับจะทำให้เกิดความระคายทั้งหูระคายทั้งใจมากขึ้นเท่านั้น ทั้งนี้ พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงให้หลักในการพูดไว้ถึง 5 ประการด้วยกัน คือ

1. พูดด้วยจิตเมตตา (Speak with Compassion) กล่าวคือ ทุกครั้งที่เราจะพูดกับใครก็ตามให้ถามตัวเองเสียก่อนว่า ที่เราจะพูดต่อไปนี้ มีความปรารถนาดีต่อเขาหรือไม่ ถ้าคิดว่าพูดแล้วจะระคายหู ระคายใจ ทั้งคนฟังคนพูด ก็อย่าพูด และหากมีการไต่ถามด้วยความไม่เข้าใจ เราจะต้องมีจิตเมตตาที่จะอธิบาย โดยไม่คิดว่าเป็นการยั่วเย้าให้เราโกรธ

2. พูดแต่สิ่งที่เป็นประโยชน์ (Speak for Helpful) กล่าวคือ เรื่องที่เราจะพูดหรือยกมาเป็นเรื่องสนทนานั้นจะเป็น ประโยชน์กับคู่สนทนาหรือไม่ ถ้าไม่เป็นประโยชน์ก็ให้อดใจงดที่จะพูดออกมา เพราะหากยังพูดก็อาจจะทำให้กลายเป็นพูดเพ้อเจ้อไป

3. พูดถ้อยคำที่ไพเราะ (Speak with Melodious) นับตั้งแต่การรู้จักการใช้ภาษาพูดที่ไม่ระคายหู แม้จะพูดคำที่เป็น ประโยชน์แต่ถ้าระคายหูแล้วก็ไม่มีใครอยากฟัง ไม่อยากทำตาม บางทีอาจจะเกิดปฏิกิริยาต่อต้าน ทั้งนี้ควรตระหนักว่าไม่มีใครในโลกชอบให้ใครมาพูดข่มขู่ กระโชกโฮกฮาก และคนที่พูดคำหยาบคายถึงแม้จะมีประโยชน์แต่ก็ยากที่ใครจะรับได้

4. พูดถ้อยคำที่เป็นจริง (Speak True word) กล่าวคือ คำพูดที่เรานำมาเล่า แนะนำ จะต้องเป็นคำที่เป็นจริง เพราะถึงแม้คำพูดของเราจะไพเราะ มีประโยชน์ เต็มไปด้วยความปรารถนาดี แต่ถ้าไม่เป็นจริงแล้ว ไม่พูดเสียเลย ดีกว่า เช่น มุ่งที่จะทำให้ผู้ฟังเชื่อถือเกินไป จึงพูดในเรื่องที่อาจจะเกินความจริง สิ่งนี้จะทำให้เรากลายเป็นคนโกหก เป็นคนขาดศีล ถึงแม้พูดให้คนอื่นได้ประโยชน์ไป แต่เรากลับเสียประโยชน์ คือผิดศีลและเมื่อพูดไม่จริงจนเคยชินมากเข้า ก็จะกลายเป็นคนหลงๆ ลืมๆ และขาดความเชื่อมั่นในตนเอง

5. พูดถูกกาลเทศะ (Speak in a timely manner) คือ ก่อนพูดต้องดูกาลเทศะให้ดี เพราะคนที่พูดไม่ถูกเวลา ไม่ถูกสถานที่ อาจทำให้ไม่ประสบผลสำเร็จในการทำหน้าที่กัลยาณมิตรได้ กลับจะทำให้เป็นที่เกลียดชังแก่บุคคลทั่วไป เช่น การจะเตือนคน ต้องรู้จักกาลเทศะ เช่น หากเตือนผู้ใหญ่ต่อหน้าธารกำนัล แม้จะพูดไพเราะแค่ไหน ก็ถือว่าพูดผิดที่ แทนที่จะเป็นผลดีกลับกลายเป็นการฉีกหน้า หรือหากจะเตือนคนที่กำลังมีโทสะพลุ่งพล่าน มีอาวุธอยู่ในมือ ถือว่ายังไม่ใช่โอกาสที่เหมาะสมเพราะอาจจะเป็นภัยแก่ผู้เตือนได้

ดังนั้น หากผู้ทำหน้าที่กัลยาณมิตรมีลักษณะอย่างนี้ พร้อมทั้งมีความเพียบพร้อมไปด้วยภูมิปัญญาทางโลก และเต็มเปี่ยมไปด้วยภูมิปัญญาทางธรรมเมื่อจะพูดก็พูดดีซึ่งคุณสมบัติดังกล่าวนี้ย่อมทำให้ผู้ทำหน้าที่กัลยาณมิตรเป็นศูนย์รวมแห่งความศรัทธา คือ ทั้งน่ารัก น่าเคารพ และน่าเทิดทูน ย่อมจะมีอานิสงส์ ต่อการทำหน้าที่กัลยาณมิตรได้อย่างดีเยี่ยม แม้เพียงได้ยินก็ทำให้เกิดความประทับใจแก่ทุกคนได้ ดังนั้น ผู้ทำหน้าที่กัลยาณมิตรที่มีคุณสมบัติเช่นนี้ อุปมาเหมือนดั่งดวงอาทิตย์ยามเที่ยงโชติช่วงชัชวาล เป็นใหญ่ในท้องฟ้า ย่อมยังคุณูปการให้เกิดแก่ชาวโลกได้กว้างขวาง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลวิจัย พบว่า สภาพปัญหาการสร้างศรัทธาของพุทธศาสนิกชนในประเทศกลุ่มสแกนดิเนเวีย พบว่า พระสงฆ์ที่มาปฏิบัติศาสนกิจอยู่ มีความรู้ความสามารถในการแสดงธรรม การอบรมเทศน์สอนเป็นอย่างดี แต่พุทธศาสนิกชนไม่สนใจที่จะเข้าวัด เพราะปัญหาทางด้านเวลาในการประกอบอาชีพ ปัญหาความรู้สึกต่อข่าวที่ไม่ดีของพระสงฆ์ที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม ดังนั้น จึงควรจัดกิจกรรมให้พุทธศาสนิกชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในวันสำคัญต่าง ๆ มีประกาศแต่งตั้งให้เป็นคณะกรรมการจัดงาน เปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นในการพัฒนา ปรับปรุงวัด พระสงฆ์ต้องทำงานเผยแผ่เชิงรุก เข้าหาพุทธศาสนิกชน ทำตนให้เป็นที่ตั้งแห่งศรัทธา ขยายเครือข่ายชุมชนพุทธ นำธรรมะเข้าสู่บ้านคน ไม่รอแต่คนมาวัดอย่างเดียว

1.2 จากการศึกษาพบว่า การพัฒนารูปแบบการสร้างศรัทธาของพุทธศาสนิกชนในประเทศกลุ่มสแกนดิเนเวีย ได้องค์ประกอบของรูปแบบเป็น 3 ส่วน คือ 1) ส่วนนำ 2) ตัวแบบ และ 3) ขั้นตอนการนำไปใช้นั้น วัดต่างๆ จึงควรเลือกนำรูปแบบการสร้างศรัทธาของพุทธศาสนิกชนในประเทศกลุ่มสแกนดิเนเวียไปปรับประยุกต์ใช้ หรือ บูรณาการให้สอดคล้องและเหมาะสมกับบริบทของวัดตนเองเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางเอาไว้อย่างมีคุณภาพ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

รูปแบบการสร้างศรัทธาของพุทธศาสนิกชนในประเทศกลุ่มสแกนดิเนเวีย ซึ่งเป็นผลในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นการสร้างความศรัทธาโดยพระสงฆ์พระธรรมทูตเป็นหลัก ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะให้ทำการวิจัยเรื่องการสร้างศรัทธารูปแบบอย่างอื่น เช่น รูปแบบการสร้างศรัทธาโดยคฤหัสถ์ธรรมทูต เพื่อให้เกิดมุมมองที่แตกต่างกันในการวางแผนการพัฒนาวัดและแก้ปัญหาคนห่างไกลวัด ห่างเหินศาสนา โดยใช้คฤหัสถ์ที่ผ่านการฝึกอบรมมาแล้วให้ทำหน้าที่สร้างศรัทธา

เอกสารอ้างอิง

เดโช แขน้ำแก้ว. (2562). พุทธศาสนาในยุโรป: ปฐมเหตุและการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน. **วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ.** 4(2). 1-17

พระครูสังฆรักษ์สุพจน์ พรหฺมญาโณ (เสี่ยนดอน). (2561). **รูปแบบการส่งเสริมขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูตามหลักพุทธบริหารการศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา.** ดุษฎีนิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระมหาโพธิวงศาจารย์. (2558). มุมมองการพัฒนาวัดไทยในสหภาพยุโรปในปัจจุบันและอนาคต. **วารสารสหภาพพระธรรมทูตไทยในทวีปยุโรป (ส.ธ.ย.).** 2. 80.

มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). **พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.** กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

วัดสระเกศ. (2559). **ชาวไวกิ้งนับถือพระพุทธศาสนาในยุคไวกิ้ง.** แหล่งที่มา https://www.watsrakesa.com/content/12077/ชาวไวกิ้งนับถือพระพุทธศาสนาในยุคไวกิ้ง สืบค้นเมื่อ 1 พ.ค. 2562

ศักดา สถาพรวจนา. (2549). **การพัฒนารูปแบบมีส่วนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.** ดุษฎีนิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Voice online. (2556). **ทำไมสแกนดิเนเวียจึงเป็นประเทศต้นแบบของประเทศทั่วโลก.** แหล่งที่มา https://www.voicetv.co.th/read/67883 สืบค้นเมื่อ 5 ม.ค. 2562